

RADNI ODNOSI

1. Ako na temelju odredaba Kolektivnog ugovora nije moguće odrediti visinu božićnice i dara za djecu, radnik ta prava ne može ostvariti a nisu mu povrijeđena niti ustavna prava.

Iz obrazloženja:

Uvidom u presudu Općinskog suda u Koprivnici, broj: P-1322/04 od 7. rujna 2004. godine vidljivo je da su odbijeni tužbeni zahtjevi podnositelja radi naknade štete zbog neisplate božićnice i dara za djecu za 2000. godinu.

U prvostupanjskom postupku utvrđeno je da Kolektivnim ugovorom nije određena visina božićnice i dara za djecu u 2000. godini, a ne postoje ni elementi temeljem kojih bi sud sam odredio njihovu visinu. Stoga su odredbe članka 81., stavka 2. i članka 82., stavka 2. Kolektivnog ugovora ništave u smislu odredbe članka 105. Zakona o obveznim odnosima (N.N., broj 53/91., 73/91., 111/93., 3/94., 7/96., 91/96., 112/99. i 88/01.). Prvostupanjski sud stoga utvrđuje da tuženik nije mogao povrijediti bilo kakvu obvezu iz kolektivnog ugovora jer ta obveza nije ni nastala zbog njezine neodredivosti i neodređenosti. Ako ugovorna obveza ne postoji, ona se ne može ni povrijediti, pa tužitelji zbog toga ne mogu biti oštećeni zbog neisplate božićnice i dara za djecu za 2000. godinu.

Pretpostavka za traženje naknade štete jest da jedna strana povrijedi obvezu određenu kolektivnim ugovorom, što propisuje odredba članka 191., stavka 2. Zakona o radu (N.N., broj 38/95., 54/95., 17/01., 82/01. i 114/03., u daljnjem tekstu: ZR).

Drugostupanjskom presudom odbijene su žalbe podnositelja i potvrđena je navedena prvostupanjska presuda, te je pri tome u obrazloženju navedeno da je tuženik mogao povrijediti samo obvezu kolektivnog pregovaranja iz članka 188. ZR-a, ali ta obveza nije navedena u članku 191., stavku 2. ZR-a, kao temelj za isplatu naknade štete radniku.

Valja istaknuti da su prvotno podnositelji ustavne tužbe podnijeli tužbu zbog isplate božićnice i dara za djecu, koji tužbeni zahtjev je Općinski sud u Koprivnici presudom, broj: P-64/04-11 od 8. travnja 2004. godine odbio, što je potvrdio i Županijski sud u Koprivnici.

Člankom 14. Ustava propisano je:

Svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Svi su pred zakonom jednaki.

Članak 14., stavak 1. Ustava sadrži ustavno jamstvo nediskriminacije. Diskriminacija po osnovi članka 14., stavka 1. Ustava nije samostalna pravna osnova za ustavnu tužbu, već mora biti istaknuta zajedno s nekim drugim (materijalnim) ustavnim pravom koje jamči Ustav. U ustavnoj tužbi podnositelji nisu naveli razloge temeljem kojih bi se moglo ocjenjivati jesu li podnositelji u provedbenom postupku diskriminirani po ma kojoj osnovi, a ni Ustavni sud takvu povredu nije utvrdio.

Ocjenjujući razloge ustavne tužbe sa stajališta članka 14., stavka 2. Ustava, Ustavni sud je utvrdio da osporenim presudama podnositeljima u konkretnom slučaju nije povrijeđeno ustavno pravo jednakosti pred zakonom.

Pravna stajališta navedena u osporenoj presudi drugostupanjskog suda zasnivaju se na pravilnoj primjeni mjerodavnog materijalnog prava i na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju tog prava. Ustavni sud utvrđuje da je nadležni sud, polazeći od činjeničnog stanja utvrđenog u provedenom dokaznom postupku, obrazložio svoja stajališta iznesena u osporenoj presudi, za koja je nedvojbeno da nisu posljedica proizvoljnog tumačenja i samovoljne primjene mjerodavnog materijalnog prava.

Ustavni sud iz navedenog razloga nije prihvatio navode podnositelja da im u konkretnom slučaju nije osigurana jednakost pred zakonom, zajamčena člankom 14., stavkom 2. Ustava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-1341/2005. od 14.12.2006.

2. Krađa 55 komada tjednih novina predstavlja osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa s posljedicama izvanrednog otkaza.

Iz obrazloženja:

Pravilno su sudovi nižeg stupnja primijenili materijalno pravo. U smislu odredbe čl. 107., st. 1. Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95. i 65/95.) ugovor o radu može se izvanredno otkazati ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili zbog neke druge osobito važne

činjenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih strana, nastavak radnog odnosa nije moguć.

Suprotno mišljenju tužiteljice, ovaj Sud prihvaća pravno shvaćanje nižih sudova da krađa 55 komada novina (tjednika) predstavlja osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa u smislu te zakonske odredbe. Tužiteljica je bila u radnom odnosu s trgovačkim društvom (H.t. d.d. Z., pravni prednik tuženika) u kojem se novine tiskaju, pa za poslodavca doista nije prihvatljivo da njegovi radnici iz tiskare iznose novine, pri čemu treba imati na umu da 55 tjednika i nije tako mala količina.

Vrhovni sud RH, revr 780/06-2 od 20.12.2006.

3. Osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa predstavlja fizički napad na poslovođu i opravdan je razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, iako takva povreda nije propisana Pravilnikom o radu poslodavca.

Iz obrazloženja:

Prema pobijanoj tuženikovoju odluci, osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa tužitelj je počinio time što je dana 11. srpnja 2006. godine fizički napao poslovođu lake mehanizacije udarivši ga rukom u lice gdje su poslije udarca ostali tragovi krvi.

Nije relevantna ni okolnost što se tuženik u pobijanoj odluci pozvao na određenu odredbu svojeg Pravilnika o radu koja bi tužiteljevom postupkom bila povrijeđena, a taj tuženikov opći akt sud nije tražio i pregledao. Naime, poslodavac može ali ne mora općim aktom propisati povrede radnikovih obveza iz radnog odnosa, a ako to i učini, onda je riječ samo o povredama koje su primjerice nabrojene. Prema tome, predstavlja li određeno ponašanje ili propust radnika povredu obveze iz radnog odnosa i kakav je stupanj te povrede prosuđuje poslodavac, odnosno sud kad ocjenjuje zakonitost poslodavčeve odluke, neovisno o tome je li takvo ponašanje ili propust predviđen općim aktom poslodavca.

Tužiteljevo pak ponašanje odnosne zgrade, i prema ocjeni ovog Suda, predstavlja osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa koja opravdava odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu u smislu odredbe čl. 114., st. 1. Zakona o radu (N.N., broj 137/04. - pročišćeni tekst).

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-1104/07. od 19.7.2007.

4. Rad na određeno vrijeme neće prijeći na temelju odredbe čl. 15., st. 5. Zakona o radu u rad na neodređeno vrijeme ako to pitanje drugačije regulira poseban zakon.

Iz obrazloženja:

Iz sadržaja spisa proizlazi da je 8. rujna 2005. između stranaka sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, najduže 90 dana, zbog obavljanja poslova odgojitelja, koja činjenica između stranaka nije niti bila sporna. Nesporna je i činjenica da je tužiteljica poslove odgojitelja obavljala i nakon isteka vremena za koje je ugovor o radu sklopljen, odnosno do 13. prosinca 2005. Tužiteljica se u žalbi poziva na odredbu čl. 15., st. 5. Zakonu o radu (N.N., br. 38/95., 54/95., 65/95., 102/98., 17/01., 82/01., 114/03., 123/03., 142/03., 30/04. i 137/04. – pročišćeni tekst – u daljnjem tekstu: ZR), tvrdeći da se s obzirom na činjenicu da je ostala raditi kod tuženika i nakon isteka vremena za koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme smatra da je sklopila ugovor o radu s tuženikom na određeno vrijeme. Međutim, u kon-

kretnom slučaju ne radi se o sklapanju ugovora o radu na određeno vrijeme na temelju odredaba Zakona o radu, budući da je ugovor o radu između stranaka sklopljen na temelju odredaba Zakona o predškolskom odgoju u naobrazbi. Dakle, ugovor o radu između stranaka sklopljen je na temelju ovlaštenja ravnateljice tuženika u smislu odredbe čl. 26., st. 4. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi bez objavljivanja javnog natječaja. U takvom slučaju ugovor o radu za obavljanje poslova odgojitelja u dječjem vrtiću može se sklopiti isključivo na određeno vrijeme, najduže 90 dana. Budući da je ugovor o radu između stranaka sklopljen na temelju odredbe čl. 26., st. 4. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi i kako je trajanje tog ugovora o radu ograničeno izričitom zakonskom odredbom na vrijeme od 90 dana, to je istekom navedenog vremena prestao ugovor o radu sklopljen između stranaka sukladno odredbi čl. 110., toč. 2. ZR-a. Stoga činjenica da je tužiteljica nastavila raditi kod tuženika i nakon isteka vremena za koje je sklopljen ugovor o radu, obavljajući poslove odgojitelja, ne upućuje na zaključak da je između stranaka sklopljen ugovor o radu na neodređeno vrijeme sukladno odredbi čl. 15., st. 1. ZR-a, budući da se u konkretnom slučaju radi o ugovoru o radu na određeno vrijeme sklopljenom u skladu s posebnim zakonom koji izričito određuje trajanje ugovora o radu sklopljenog na određeno vrijeme.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1599/06-2 od 2.10.2006. (Vrhovni sud RH, revr 832/06-2 od 31.1.2007.)

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*